

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ВСТУПУ ДО ВНЗ НА ОСНОВІ ЗНО

Вегера А.Р., *студент*
Конотопський інститут СумДУ

Система вступу до ВНЗ є інструментом управління найголовнішим ресурсом країни – інтелектуальним ресурсом у процесі переходу суспільства до суспільства сталого розвитку. Якщо країна не контролює показники якості системи вступу до ВНЗ, то така система розвивається спонтанно і ситуативно.

Критеріями якості системи вступу є: дотримання Конституції України про забезпечення справедливого доступу до якісної вищої освіти на конкурсних засадах; ефективність – забезпечення відбору до ВНЗ осіб, здатних успішно навчатися за певним напрямом; громадське сприйняття – наскільки запроваджена система вступу до ВНЗ на основі ЗНО задовольняє попит суспільства до системи вступу до ВНЗ.

Ефективність системи вступу до ВНЗ на основі ЗНО – це прогностична валідність тестів ЗНО, тобто відповідність системи вступу до ВНЗ на основі ЗНО її головному призначенню – формуванню якісного (тобто успішного) контингенту студентів першого курсу ВНЗ.

Ефективність системи вступу оцінюється коефіцієнтом кореляції між оцінками ЗНО і оцінками на екзаменаційних сесіях 1 курсу. Найбільш вагомим визнається коефіцієнт кореляції між середнім балом за тестами ЗНО та середнім балом за іспити на 1 курсі навчання. Ефективність системи вступу до ВНЗ на основі ЗНО визначається у світі: *високою*, якщо коефіцієнт кореляції більше 0,5; *достатньою*, якщо коефіцієнт кореляції більше знаходиться в інтервалі 0,3-0,5; *низькою*, якщо коефіцієнт кореляції менше 0,3.

У 2010 році було проведено дослідження у рамках якого було оцінено кореляцію середніх балів сертифікатів ЗНО з середнім балом за 1 курс навчання. База даних дослідження включає дані про 22 372 студентів 1 курсу з 26 ВНЗ різних профілів навчання, форми власності ВНЗ, галузевої приналежності і їх розташування. Дані отримувались від ВНЗ за технологіями інформаційної системи «Конкурс» і опрацьовувались фахівцями – розробниками системи «Конкурс». До участі у проєкті було запрошено спеціальним листом МОНУ 70 ВНЗ з 8 регіонів України, але дані подали тільки 26 ВНЗ. Висновки по результатам дослідження: високий коефіцієнт кореляції середнього балу ЗНО та середнього балу за 1 курс навчання у ВНЗ ($r = 0,52$); незначно нижчий за коефіцієнт кореляції середнього балу ЗНО у порівнянні з середнім балом атестату та середнім балом за 1 курс навчання у ВНЗ повторює картину інших країн (зокрема США); врахування обох показників (зважене середнє середнього балу атестату і сертифікатів ЗНО дозволяє суттєво підвищити прогностичну валідність вступу до ВНЗ, а значить і ефективність системи вступу до ВНЗ).

Аналогічні дослідження було проведено у Конотопському інституті СумДУ. Для дослідження було обрано дані про середній бал атестату, результати ЗНО у 2011 році та результати зимової сесії студентів 1-го курсу.

Коефіцієнт кореляції між середнім балом ЗНО і результатами зимової сесії дорівнює 0,21, а отже він недостатньо прогнозує успішність навчання студентів на першому курсі. При цьому коефіцієнт кореляції між середнім балом атестату і результатами зимової сесії – 0,58, а коефіцієнт кореляції між середнім балом ЗНО і середнім балом атестату – 0,46, що є достатньо високими показниками.

Для різних напрямків навчання коефіцієнти відповідно дорівнюють 0,19, 0,66 і 0,46 – для напрямку «Економіка та підприємництво» та 0,25, 0,47 і 0,48 – для напрямку «Електроніка».

Відхилення можна пояснити невідповідністю вимог тестів ЗНО середньому рівню знань абітурієнтів, а також некоректністю таблиці переведення тестових балів, отриманих учасниками ЗНО за тест в шкалу 200 балів.

Для постійного моніторингу якості вступу до ВНЗ доцільно буде створити систему збору, інтегрування, зберігання та обробки інформації, яка стосується навчальних досягнень учнів у ЗНЗ, результатів ЗНО, успішності навчання у ВНЗ.

Керівник: Маслова О.В., *викладач*